

xime ad obtinendam scientiam juvarentur. Sed in perfectione ingenii, vel in appetitu sciendi quatenus ex parte animae naturalia sunt, non essent homines in statu innocentiae ad scientias capiendas aptiores, quia in animabus ipsis non essent perfectiores, ut supra tactum est. Solum ergo ex meliori corporum dispositione, et majori animi moderatione, ac rectitudine, vel majori percipiendi et retinendi habilitate, major sciendi appetitus elicitus provenire posset: multumque sine dubio ad scientias acquirendas juvaret. Hoc ergo modo possent omnes in unaquaque aetate habere scientiam illi aetati convenientem et quasi debitam: ideoque nunquam essent proprie ignorantes. Et quamvis multa non possent evidenter cognoscere, non esset illa imperfectio privativa, sed negativa, quia non ut Angeli, sed ut homines in corpore animali viventes in scientia perfecti esse debuerint. Et quamvis noscent, quae per opinionem cognosci possunt, nunquam periculo deceptio- nis exponerentur, quia non opinando assentient, sed quod ea opinabilia essent, certo judicarent.

23. *Quid sentiat Bassolius et Richardus, imo et D. Thomas.* — *Auctoris resolutio.* — In tertia objectione petitur an in statu innocentiae infunderentur per accidens omnibus hominibus omnes virtutes ex genere suo acquisitae? Quod dubium erat objectio 2, in num. 12, quod non tractant distincte theologi. Illud autem attigit Bassolius, in 2, dist. 20, et problema esse putat: et Richardus qui de scientiis id affirmat, a fortiori id diceret de virtutibus. Imo D. Thomas, d. q. 18, de Verit., art. 7, ad 2, videtur in hoc differentiam inter scientiam constituere, quod scientiae non requiruntur ad unionem cum Deo, sicut virtutes: et ideo potuerunt, vel etiam debuerunt virtutes infundi, quamvis scientiae non tribuerentur. Unde in solutione, ad 3, dicit, quod homines fuissent in statu innocentiae perfecti in his, quae pertinent ad prudentiam, etiamsi in speculativis scientiis perfecti non essent. Nihilominus tamen contrarium videtur probabilius: nam aequaliter sequitur ex illo fundamento, quod talis modus habendi naturales virtutes supernaturalis est: et ideo sine auctoritate, vel cogente ratione affirmari non debet, neutrum autem in praesenti invenitur. Neque est eadem ratio de virtutibus per se infusis et acquisitis; nam illae non habent modum alium naturalem productionis, et per se consequuntur vel debentur gratiae, et ideo a principio indite fuissent infantibus cum ipsa gratia. At vero virtutes na-

turales alium modum productionis, seu acquisitionis ex natura sua postulant: et per se non comitantur gratiam, nec ab illa pendent: et ideo non oportuit a principio infundi.

24. *Procedit resolutio.* — Neque propter originalem justitiam necessaria erat in statu innocentiae illarum virtutum infusio, quia in infantiae statu non dantur motus appetitus contrarii rationi proprie loquendo: quia cum persona tunc ratione non utatur, motus, qui in illa insurgere possunt, non sunt rationi contrarii. Unde in illo statu non esset imperfectio, quod motus appetitus prævenirent voluntatem et illam excitarent, quia hoc esset omnino naturale in illo statu, in quo voluntas nondum esset domina sui, suarumque facultatum: nec ratio posset appetitum prævenire, quia nondum esset rationis usus. Verisimile autem est, Deum sua providentia et per angelorum custodiam fuisse effecturum, ut etiam infantibus non insurgerent motus indecentes, vel de se repugnantes rationi, sicut etiam in adultis dormientibus nulli tales motus inveniuntur: et ita etiam in infantibus non essent motus perturbantes animum, vel per nimiam iram, timorem, concupiscentiam et similes, quos in parvulis experimur, et simili modo, ac ratione non essent in parvulis illusiones sensuum, ac phantasmatum, nec errores, aut deceptions et similes, quae propter defectum usus rationis inveniri solent. Nam licet in eis culpa careant et leviores imperfectiones sint, nihilominus ab statu innocentiae aliena sunt, et aliquid penalitatis habent: et ideo verisimilis est, hos omnes fuisse effectus justitiae originalis in parvulis. Verumtamen propter illos non essent necessarii, imo parum, vel nihil deservirent habitus virtutum acquisitarum per accidens infusi, cum illorum usus non esset in libera habentium potestate. At illos ergo effectus daretur specialis providentia Dei removentis objecta, ex quibus possent tales cogitationes, vel imperfecti motus in illa aetate excitari. Sicut ex eadem providentia proveeniebat, ut nullum extrinsecum agens posset dolorem, vel aliquam lesionem pueris inferre. In quo etiam bonorum angelorum custodia, et malorum remotio et coertio, et peculiaris etiam industria et diligentia parentum juvare possent.

25. *Colligitur responsio ad objectionem secundam in n. 12.* — Et ita simul responsum est ab objectionem supra factam contra secundam assertionem cum sua nova difficultate. Concedimus enim non fuisse infundendos pos-

teris Adæ in illo statu habitus virtutum, vel scientiarum acquisitarum, et consequenter nec habituros fuisse intrinseca facultate vitandi omnes motus, vel passiones contrarias originalis justitiae. Nihilominus tamen generandos fuisse cum justitia originali, quam semper haberent, quasi in actu primo, quia haberent innocentiam et gratiam, cui pro illo statu talis Dei providentia debebatur: semperque parata esset ad removendam omnem passionem perfectioni, et tranquillitati illius status contraria: neque puerilis aetas esset capax justitiae originalis cum majori, magisque extrinseca perfectione. Postquam autem homines ad usum rationis pervenirent, nunquam quidem sentirent motus somnis, tamen in principio id proveniret ex adjutorio speciali Dei, vel removentis contraria objecta, vel excitantis rationem, ut vigilaret, et voluntatem, ut quantum posset appetitum contineret. In illo autem initio decesset illa peculiaris facilitas et perfectio, quae ex habitibus acquisitis provenire solet. Unde in illo etiam initio non haberent homines perfectam prudentiam habitualem acquisitam. Possent tamen ex optima educatione et instructione habere veluti quamdam inchoationem ejus, ratione cuius cum peculiari adjutorio Dei in primo usu rationis actualem (ut sic dicam) prudentiam exercerent, et deinceps facile acquirerent habitualem: et singulis aetatibus proportionatam semper haberent. Ideoque si quis esset pro aliquo tempore defectus perfectionis, ille esset negativus, non tamen privativus: quia illi aetati non plus deberetur et paulatim illa perfectio magna facilitate acquireretur. Unde quod supra diximus, justitiam originalem collectionem horum habituum includere, de justitia in suo perfecto statu existente intelligendum est, quem statum habuit in Adamo a principio propter peculiares rationes in illo inventas, ut jam explicatum est.

CAPUT IX.

UTRUM IN STATU INNOCENTIAE OMNES HOMINES IN GRATIA CONFIRMATI NASCERENTUR, ET CONSEQUENTER AN OMNES POSTERI ADAMI ESSENT PRÆDESTINATI, SOLIQUE ELECTI EX ILLO NASCERENTUR.

1. *Prima sententia affirmans Anselmi.* — Prima sententia affirmit Adamum, si non peccaret, sed primam tentationem vinceret, fuisse in gratia confirmandum, non solum in per-

sona sua, sed etiam in tota posteritate, ac subinde non nisi sanctos, et cum perfecta, et integra innocentia salvandos: ac denique solos prædestinatos, et electos ex illo fuisse nascituros. Ita videtur sensisse Anselmus, lib. 1. *Cur Deus homo*, cap. 18, post medium. *Videt enim (inquit) quod si vicissent, ita confirmarentur cum tota propagine sua, quod ultra peccare non possent.* Quod suadet hac ratione. *Quia nemo dicet, plus valere injustitiam ad alligandum in servitatem hominem in prima persuasione sibi consentientem, quam valeat justitia ad consummandam in libertate sibi in eadem tentatione adhaerentem.* Sed per primam injustitiae persuasionem tota natura vieta est: ergo per primam vicioram tota etiam natura vicisset, et in libertatem perfectam vindicaretur, ejusdemque, sententiae videtur fuisse Gregorius, lib. 4, Moral., c. 36, alias 28, in fin., ubi ait, *quod si parentem primum nulla peccati putredo corrumperet, nequaquam ex se filios gehennæ generaret, sed soli electi ab illo nascerentur.*

2. *Dictam sententiam recipit Scotus cum limitatione.* — Ex scholasticis Scotus 2, distinct. 20, sequitur sententiam Anselmi, limitando illam, nimurum, quod filii Adæ innocentis, non statim in principio nascerentur confirmati: sicut primus parens confirmatus esset, quia non fuissent filii melioris conditio- nis, quam pater. Ulterius vero in quest. 2, in sententiam Gregorii inclinat, quoad eam partem: quod in statu innocentiae, si Adam non peccaret, soli electi nascerentur. Additque illos fuisse futuros eosdem numero homines, qui nunc prædestinati sunt, et non plures, neque pauciores; nam hoc etiam Gregorii verba sonant. Addit etiam rationem: quia prædestinatio electorum facta est ante prævisum originale peccatum, et ante prævisas generationes omnium futurorum hominum: ergo rata permanisset, etiamsi Adam non peccasset: quia prædestinatio immutabilis est. Antecedens probat ex illo principio: quod *ordinate volens prius vult ea, quæ ultimo fini immediatus conjuncta sunt*: et ideo Deus volens primaria vult seipsum, proxime prædestinatorum gloriam et gratiam. Cum Scoto in omnibus consentit Gabriel ibi art. 1, solum dubitat, an perseverante statu innocentiae iidem homines fuissent prædestinati, qui nunc sunt. Major etiam ibi in dub. ult. post principalem questionem, in eodem punto a Scoto discrepat: in aliis vero sententiam Anselmi approbat; Bassolius autem ibi art. 3 et 4, Scotum omnino sequitur. Et consentit Pererius, lib. 4, in Gen., quest.

de procre. Mulieris, circa illa verba : *non est bonum hominem esse solum* : quatenus ait, in eo statu tantum electos homines fuisse generandos.

3. *Communis sententiae negative prænotatio.* — *Prima assertio contra sententiam Anselmi in n. 1.* — *Probatur ex Augustino et Hugone.* — Contrariam sententiam sicut communiorum, ita et probabiliorem censeo ; ut autem illam explicem et confirmem, advero duas hic misceri quæstiones. Una est, an omnes geniti ex Adamo innocentia a principio reciperent donum perseverantiae in gratia, seu confirmationem in illa : nam in praesenti inter haec non distinguimus. Alia est, an omnes salvarentur, seu essent electi, et prædestinati. Haec namque quæstiones in rigore distinctæ sunt, quia illa duo inter se convertibilia non sunt. Nam licet omnis confirmatus in gratia pro toto tempore vitæ sit prædestinatus : non tamen e converso omnis prædestinatus est etiam confirmatus ut per se constat. Nihilominus tamen in praesenti materia illa duo tanquam convertibilia reputantur. Et qui putant omnes homines propagandos ab Adamo perseverante in innocentia, futuros fuisse prædestinatos : consequenter assentunt, etiam fuisse futuros perpetuo innocentes. Quia si gratiam possent aliquando amittere, nullum relinqueretur fundamentum ad dicendum, non obstante peccato fuisse infallibiliter omnes salvandos. Unde enim constare posset omnes fuisse condignam poenitentiam acturos : et post illam fuisse pro aliquo tempore usque ad finem vitæ in gratia perseveraturos : Nulla enim major ratio est ad hoc asserendum generaliter de omnibus pro aliqua temporis parte, quam de toto tempore vitæ. Et ideo tota quæstio versatur de dono perseverantiae totius vitæ cum impossibilitate quadam peccandi. Dico ergo primo, etiamsi Adam non peccasset, posteri ejus geniti in gratia, et justitia peccare possent, et gratiam amittere. Haec est sententia D. Thomæ, 1. p., q. 100, art. 2, et quodl. 5, n. 8, et in 2, d. 20, q. 2, art. 3, ad 5, ubi idem tenet Durandus, q. 5, n. 9. Indicat Egidius q. 2, a. 4, § *Advertendum*, et in solut. ad 2, et Richardus ibi a. 2, q. 3, dicit, quod filii Adæ innocentis possent peccare, et non peccare : sed addit, quod fortasse nullus peccaret : sed in hoc ultimo divinat, ut dicemus. Eamdem sententiam sequuntur Cajetanus et moderni ad 1. p. D. Thomæ, supra : Zumelius, Molina et Valentia qui omnes illam ex Augustino sumunt, lib. 4, de Civit., c. 10, quatenus sub conditione dicit

futuros fuisse homines felices in illo statu : *Si nec primi homines malum, quod in posteros trajicerent : nec quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret, quæ damnationem reciperebat.* Ubi satis indicat, tam possibile hoc posterius fuisse, sicut fuit prius ; unde statim subdit, securitatem non peccandi solum in statu gloriae esse potuisse. Et simili modo loquitur, l. 1, Retract., cap. 13, ad fin., et l. 9, Genes. ad lit., c. 3, dicens, omnes in vitam beatam sine modo transferendos fuisse : *si justae omnes, obedienterque viverent.* Unde Hugo de S. Victore, l. 1, de Sacr., p. 6, cap. 24, in eodem sensu dixit : si Adam non peccasset, filios ejus in justitia esse nascituros, sed non perfecta, donec usque in finem servarent illum.

4. *Probatur deinde ex ratione D. Thomæ.* — *Evasio.* — Ratione probat veritatem hanc D. Thomas. Quia homo viator ab intrinseco est mutabilis ad peccandum, sed filii Adæ in illo statu nascerentur viatores : ergo ex vi status possent peccare, et gratiam amittere. Major certa est, quia omnis creata voluntas in persona creata, est mutabilis de se ad peccandum : nec potest ab intrinseco confirmari in bono, nisi per visionem claram Dei, ut supra de Angelis ostensum est. Minor etiam est certa : quia primi homines non sunt creati videntes Deum, imo nec in corpore animali illum videre possent, licet non peccarent, ut per se notum est. Circa consequentiam vero dubitari potest, quia solum potest inde concludi, filios Adæ non fuisse futuros impeccabiles ab intrinseco : quod etiam auctores prioris sententiae fatentur. Sed affirmant nihilominus fuisse confirmandos per speciale donum gratiae extrinsecus a Deo collatum, sicut supra diximus, in eodem innocentiae statu omnes fuisse ab omni peccato veniali præservandos : quamdiu mortaliter non peccarent ; vel sicut Apostoli in gratia confirmati sunt in die Pentecostes ; vel saltem sicut multis justificatis in infantia datur etiam nunc perseverantiae donum usque ad mortem, sive sit diversum a confirmatione, sive non : quia in hoc non est nunc controversia. Et ita prioris sententiae auctores facile concedent, in illo statu homines futuros fuisse potentes peccare, nisi eis concedatur ex dono Dei infallibiliter fuisse perseveraturos ac proinde in sensu composito talis doni, non potuisse peccare.

5. *Excluditur.* — *Exponitur D. Thomas.* — Sed hanc evasionem tacite exclusit D. Thomas dicens, hoc donum confirmationis esse privi-

legium speciale ex Dei voluntate pendens. Hoc enim non solum de lapsa natura, sed etiam de integra verum est. Nam licet homo in natura integra posset per communia gratiae auxilia diu in gratia perseverare : nihilominus donum infallibiliter perseverandi specialissimum eset ; et non debitum illi statui, sed ex libero Dei dono pendens : ergo ex vi illius status originalis justitiae colligi, aut affirmari non potest, quod illo perseverante, omnibus daretur perseverantiae donum, seu confirmatio in gratia et innocentia. Et in hoc sensu accipendum est, quod D. Thomas supra dicit : *non videri possibile, quod pueri in statu innocentiae nascerentur in justitia confirmati.* Loquitur enim de possibili secundum ordinariam potestatem, et communem legem, ut paulo post explicat. Meritoque supponit, de illo statu iudicandum esse secundum communem legem illi consentaneam, et quasi connaturalem : nam specialia privilegia non sunt omnibus communia ; nec possunt cum fundamento affirmari, nisi vel ex aliquo effectu jam cognito, vel ex speciali promissione Dei. In praesenti autem nullum est testimonium, vel auctoritas, ex qua de tali promissione constet ; neque aliud ejus indicium, quin potius ex his, quæ in Adamo et Eva contigerunt, evidens est, statui innocentiae, ut sic, non esse debitum, nec consequens donum impeccabilitatis, etiam illo modo, quo per confirmationem in gratia interdum datur. Et inde ulterius infertur, non fuisse dandum omnibus : tum quia non est promissum, tum etiam, quia non est verisimile, majora dona gratiae fuisse danda toti posteritati, quam primis parentibus data fuerint.

6. *Secunda assertio contra Scotum in n. 2.* — Secundo addendum est, quod statu innocentiae durante homines ex lege communi non acciperent confirmationem in gratia post victoriam alieujus primæ tentationis : imo nec in toto tempore viæ, sed in termino ejus. Hanc etiam assertionem interdit D. Thomas. Et probatur, quia ipse Adam, licet vicisset tentationem serpentis, non statim mansisset in gratia confirmatus, sed posset peccare quamdiu viveret in animali corpore : ergo idem cum proportione de filiis dicendum est. Consequencia probata jam est : quia nec auctoritate ostendi potest, nec per se est verisimile, majora dona gratiae fuisse promissa posteris Adæ primam tentationem vincentibus, quam ipsi Adæ ; quod etiam Scotus et alii supponunt. Antecedens ergo probatur, quia talis confirmatio,

etiam post primam victoriam non sequeretur ab intrinseco ex vi illius actus liberari, quo voluntas adhæreret Deo, ejusque obedientiam eligeret, quia voluntas hominis etiam in statu innocentiae mutabilis esset ex natura sua, etiam post primum actum plene deliberatum, ut a fortiori constat ex his, quæ de Angelis supra diximus. Quia de voluntate humana multo certius est habere hanc mutabilitatem connaturalem, quam gratia, vel justitia originalis non auferebant, ut jam dictum est. Nec etiam illa confirmatio daretur ab intrinseco, quasi præmium illius primæ victoriae, quia neque hoc præmium ex natura rei est debitum, nec ostendi potest, in eo statu fuisse promissum Adæ aut Evæ : ubi enim talis promissio ostendi potest ?

7. *Confirmatur primo a simili.* — Quocirca, sicut nunc non potest justus mereri de condigno confirmationem in gratia, seu infallibilem perseverantiae donum, non solum per unius tentationis victoriam, sed etiam per quotcumque merita : ita neque in statu innocentiae id posset, quia ex natura rei eadem est ratio : et de alio genere providentiae, vel promissionis divinae pro statu innocentiae nihil cum fundamento affirmari potest. Si autem Adam sibi hoc donum promereri non potuit, multo minus suis posteris illud meruit. Et eadem ratione, nec unusquisque filiorum Adæ, illud sibi mereri potuisse : neque etiam dici potest, saltem de congruo potuisse illud mereri : tum quia meritum de congruo non sufficit ad infallibilem consecutionem, nisi ostendatur promissio, quæ in praesenti non invenitur : tum etiam, quia nunc non datur omnibus hominibus hoc donum non obstante infinito merito Christi. Cur ergo credendum est fuisse dandum, vel omnibus propter unum actum Adami vincendi primam tentationem : vel unicuique propter primam victoriam similem ? Tandem confirmari hoc potest verbis illis Dei, *In quacunque die comedaris, etc.*, Genes. 2. Nam illis significatur, non tantum statim in prima tentatione, sed postea quocumque tempore potuisse hominem ex cibo vetito comedere, et peccare, ac subinde potuisse prius tentationem vincere : et postea ab alia simili, vel majori superari ; nam hoc plane in illa generali combinatione, *In quacunque die, etc.*, indicatum est.

8. *Ad Anselmum ejusque rationem in n. 1.* — Ad Anselmum ergo respondet D. Thomas, non omnino asserendo, sed dubitando, locutum fuisse. Nihilominus tamen negari non potest,

quin in ea partem inclinaverit; sed ratio ejus, (ut idem D. Thomas notavit) non cogit. Solum enim concludit, quod sicut natura humana per primam inobedientiam primi hominis in servitatem redacta est, ita per obedientiam in libertate et justitia conservaretur. Verumtamen sicut per culpam Adæ non ita sumus omnes in captivitatem redacti, ut non possimus per libertatem arbitrii in libertatem vindicari: ita etiam licet per Ade obedientiam originalem justitiam quasi hereditario jure haberemus, nihilominus illam per liberum arbitrium amittere possumus. Est tamen differentia quod justitiam semel amissam solis viribus liberi arbitrii, nisi nos Deus sua gratia præveniat et adjuvet, recuperare non possumus: justitiam autem etiam ab Adamo derivatam, modo superius declarato, de nostro et solo libero arbitrio amittere possumus. Hoc autem non est, quia fortior sit culpa ad inducendam servitatem, quam obedientia ad justitiam et libertatem conservandam: sed ex infirmitate et fragilitate nostræ naturæ provenit. Est enim potentior de se ad malum, quam ad bonum, et filius a Deo, quam a creatura avertitur: quia difficilis ad Deum, quam ad creaturam convertitur. Unde fit etiam, ut una inobedientia momentanea (ut sic dicam) totam naturam ita dejecerit, ut a lapsu per se solam resurgere non posset, absque gratia: una autem obedientia non esset sufficiens ad conservandam justitiam pro tota natura: ita ut postea per ejusdem præcepti transgressionem amitti non posset. Reddique potest ratio, tum quia bonum ex integra causa, malum autem ex quocumque defectu, ideoque ad destruendam justitiam sufficit semel peccare; ad conservandam autem justitiam non satis est semel obediens, sed etiam in obedientia perseverare: tum etiam, quia potentior est homo de se ad cadendum, quam ad resurgentem, vel in bono perseverandum: et ideo post custoditum semel præceptum, potuit facile sequi culpa sufficiens ad maculandam totam naturam: post primam autem inobedientiam non potuit amplius primus parens totam naturam in pristinum statum restituere; de quo latius in tom. de Inear., in princ.

9. *Ad Gregorium in eodem n. 1 responsio D. Thomæ.*—Ad Gregorium etiam respondet D. Thomas solum voluisse docere, quod si Adam non peccaret, non generaret filios gehennæ, id est, peccatores, et dignos gehenna, sicut modo illos generat: nihilominus tamen non negare Gregorium, quin ipsi filii Adæ

etiam justi geniti possent postea per propria peccata filii gehennæ fieri. Quæ responsio satisfaceret, si Gregorius tantum diceret, *Nunquam ex se filios gehennæ generaret: ac non ibi sistit, sed adjungit: Sed hi, qui nunc per redemptionem salvandi sunt, soli ab illo electi nascerentur.* Propter quod addit D. Thomas, d. q. 100, a. 2, ad 1, quod si forte, durante statu innocentiae, homines non peccarent, non id esset, quia essent in justitia confirmati, sed propter divinam providentiam, per quam a peccato conservarentur immunes. Sed hoc satisfacit, quia (ut diximus) hic non est contentio de propria confirmatione ab intrinseco: nec de modo præservationis a peccato, sed absolute: an ex certa lege omnes præservarentur a peccato, seu damnatione. Quod si Gregorius assenseret voluit, ex speciali dono Dei, quodcumque illud sit, omnes fuisse in perpetua justitia conservandos, plane contra nostram sententiam docuit. Unde D. Thomas, d. quodlib., a. 8, aliter respondet, videlicet, quod Gregorius cum dicit, *soli electi nascerentur, non intelligit absolute, sed quantum est ex ratione originis.* Obstant vero sequentia verba Gregorii, *Soli ab illo electi nascerentur, eosdem electos aspiciat (utique vir sanctus) atque cum eis quomodo quiescere potuisset, intendat.* Quibus posterioribus verbis aperte declarat, in prioribus se loqui de electis, non solum quantum est ex vi originis, quomodo omnes baptizati dici possunt electi quantum est ex vi Baptismi, et omnes fideles solent vocari electi, utique ad fidem: sed loqui de electis simpliciter, ut cum effectu salventur, seu gloriam consequantur. Nam ad hos electos aspicere debemus, ut cum illis quiescere optemus.

10. *Alii ut Valentia aliter respondent ad dictum locum Gregorii.*—*Non satisfaciunt.*—Et ideo dixerunt alii significasse Gregorium illis verbis: si neque Adam, neque posteritas ejus peccasset, futurum esse, ut tales electi tantummodo nascerentur, quales nunc per Christum salvantur: ita Valentia et tribuit D. Thomas in d. quodlib. At D. Thomas nihil aliud, præter id, quod retuli, dicit; neque Gregorius ponit illam conditionalem, *si neque Adam, nec posteritas ejus, peccaret: sed tantum dicit: Si parentem primum nulla peccati putredo corrumperet, soli electi ab eo nascerentur.* Quare probabile censeo, quod Molina etiam dixit, Gregorium in ea fuisse sententia, ut crederet, Adamo non peccante omnes ejus filios salvos futuros fuisse; quod potuit quidem facere Deus. Unde autem sciri possit, ita

fuisse futurum, ignoramus; eademque ratio, vel major est, ut dixi, de immunitate ab omni peccato: ideoque solum dicimus, ex vi illius status potuisse filios Adæ peccare, quamvis posset Deus, quos vellet, ab omni peccato præservare.

CAPUT X.

DUBIA NONNULLA CIRCA DOCTRINAM SUPERIORIS
CAPITIS EXPEDIUNTUR.

4. *Prima difficultas.*—Præcipua difficultas circa superiore resolutionem est, quia posito lapsu aliquorum hominum, videtur difficile ad explicandum, quomodo illis fuisse providendum, tam in ordine ad Deum, quam in ordine ad cæteros homines innocentes. Nam imprimis sequitur, eos, qui peccarunt, amissuros fuisse originalem justitiam simul cum gratia: ergo fierent mortales: ergo ejiciendi essent extra Paradisum. Hinc autem aliae perplexitates orientur; quid enim, si maritus peccaret, et non uxor: vel mater habens filium innocentem, et infantem, numquid filius ejiciendus esset separandus? utrumque enim incommodum est. Deinde sequeretur, statum peccati, aut gratiae notum fuisse futurum et ipsis peccantibus et aliis, quia status originalis justitiae per effectus, et signa facile innotescere posset. Consequens autem inconveniens videtur, quia possent peccata esse mere interna, quæ non expedit omnibus esse nota: et similiter non expediebat, ut semel peccans, postea de sua poenitentia, et peccatorum remissione statim certus fieret.

2. *Resolutur ex quadam sententia Catherinei.*—In hoc dubio, si vera esset sententia dicentium in illo statu amitti potuisse gratiam, non amissa originali justitia, consequente dici posset, perseverante Adamo in Dei obediencia, filios ejus, qui peccarent, amissuros fuisse gratiam: non vero originalem justitiam. Quod tribui potest Catherine: nam in opusc. de Peccat. Orig., disput. 4, in fin., dicit, quod licet Eva peccasset, et gratiam amisisset, non privaretur originali justitia, si Adamus non peccasset: ergo a fortiori idem dicturus fuisse de filiis Adæ, si parte non peccante, ipsi peccarent: imo fortasse idem diceret de Adamo, si servaret præceptum non comedendi de ligno scientia, et contra alia peccaret. Potestque hoc suaderi, quia donum justitiae erat in eo statu naturale, sed dona naturalia non amitterentur per peccatum: ergo nec donum justi-

tiae per quodlibet peccatum amitteretur: sed solum propter peccatum totius naturæ juxta comminationem Dei. Unde supponendo hanc sententiam dicendum esset, homines non fuisse morituros, etiamsi peccarent, et consequenter nec fuisse extra Paradisum emittendos. Et ita cessarent aliae dubitationes, quæ ex contraria positione inferebantur.

3. *Dicta resolutio rejicitur multipliciter.*—Sed illa sententia supponit falsum fundamentum. In superioribus enim demonstratum est, justitiam originalem nunquam permanere sine gratia, et oppositum divinæ institutioni repugnare. Deinde illo fundamento permisso, alia majora incommodata oriuntur. Nam incredibile est, homines rebelles Deo per peccatum, habituros fuisse corpora impassibilia et immortalia, et appetitum inferiorem plene subjectum superiori: et similia privilegia, quæ originalis justitia secum afferebat. Deinde, vel homines semel peccantes in illo statu agere possent poenitentiam, vel non? Si non possent, consequenter non possent in gratiam redire: quod miserrimum esset. Si autem eam agere possent: quomodo permanente justitia originali possent pro peccatis satisfacere: cum donum illud ab omni poena et dolore hominem præservaret. Item si homo poterat in illo statu peccaret, posset etiam sæpius id facere, et consuetudine peccandi pravos habitus acquirere: talis autem dispositio repugnat cum rectitudine justitiae originalis. Denique licet justitia originalis ex ea parte, qua perficiebat, et quasi integrabat naturam intra suum ordinem, datur quodammodo naturale donum: nihilominus simpliciter non erat naturæ debita, nec dabatur, nisi gratis, et in ordine ad perfectiōnem gratiæ: ergo non erat magis inammissibilis per peccatum, quam ipsa gratia.

4. *Verior resolutio bipartita.*—Prior pars tractatur. — Dicendum ergo est, si Adamus non peccasset, posteros ejus non magis fuisse nascituros confirmatos in justitia originali, quam in gratia: ac proinde, si peccarent, ut revera potuissent, utrumque amissuros fuisse. Quomodo autem Deus tunc providisset hominibus peccantibus, tam quoad salutem animæ et felicitatis consecutionem, quam quoad reliquum tempus status viæ, incertum nobis est. Priorem partem probant ea, quæ hactenus adduximus. Quia vero aliud est loqui de protestate, aliud de facto, solum possumus certo affirmare, ex parte status, et donorum gratiæ et justitiae, quæ in illo data sunt pro tota posteritate, potuisse homines gratiam, et con-